

บทที่ 9 การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

การจัดทำเอกสารที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ > มาตรา 149

บัญญัติว่า “มาตรา 149 นิติกรรม หมายความว่า การใด ๆ อันทำลงโดยชอบด้วยกฎหมายและด้วยใจสมัคร มุ่งโดยตรงต่อการผูกนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคล เพื่อจะก่อ เปลี่ยนแปลง โอน สงวน หรือระงับซึ่งสิทธิ”

หลักสำคัญที่ควรคำนึงในการทำสัญญา

นิติกรรมที่สร้างขึ้นโดยทั่วไป อาจจะมีผลสมบูรณ์บังคับผูกพันกันได้ตามกฎหมาย หรืออาจเป็นนิติกรรมที่เป็นโมฆะหรือโมฆียะก็ได้แล้วแต่กรณี แต่นิติกรรมที่สร้างขึ้นจะมีผลสมบูรณ์ตามกฎหมายจะต้องประกอบด้วยหลักเกณฑ์ 4 ประการ ดังนี้

1.ความสามารถตามกฎหมายของบุคคลที่จะทำนิติกรรม

ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ > มาตรา 153

มาตรา 153 บัญญัติว่า “การใดมิได้เป็นไปตามบทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยความสามารถของบุคคล การนั้นเป็นโมฆียะ”

- 1.1 ผู้เยาว์จะทำนิติกรรมใดๆ ต้องได้รับความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรมก่อนมิฉะนั้นจะเป็นโมฆียะ แต่มีนิติกรรมบางประเภทที่ผู้เยาว์สามารถทำได้โดยมิต้องขอความยินยอมจากผู้แทนโดยชอบธรรม
- 1.2 คนไร้ความสามารถนั้นกฎหมายจำกัดสิทธิไว้มิให้ทำนิติกรรมได้โดยลำพังเลย นิติกรรมทั้งปวงที่คนไร้ความสามารถทำตกเป็นโมฆียะ ซึ่งรวมถึงพินัยกรรมด้วย หากคนไร้ความสามารถต้องการทำนิติกรรมแล้วบุคคลที่เรียกว่า "ผู้อนุบาล" จะทำแทนเขาเอง
- 1.3 คนเสมือนไร้ความสามารถ สามารถทำนิติกรรมได้เอง ยกเว้นทำนิติกรรมที่บัญญัติไว้ใน ป.พ.พ. มาตรา 34 ต้องได้รับความยินยอมของผู้พิทักษ์ก่อนมิฉะนั้นนิติกรรมจะเป็นโมฆียะ

2.ผู้ทำต้องมีเจตนาที่จะทำสัญญา

การแสดงเจตนาทำสัญญาเจตนาที่จะทำนั้นต้องตรงกับความต้องการที่จะกระทำไม่ได้กระทำขึ้นเพราะความสำคัญผิด ถูกข่มขู่หรือถูกกลฉ้อฉล อันจะเกิดผลทำให้นิติกรรมนั้นโมฆะหรือโมฆียะ

3.วัตถุประสงค์ของสัญญา ต้องไม่มีวัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามขัดแย้งด้วยกฎหมายเป็นการพนันวิสัยหรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ถ้าฝ่าฝืนทำสัญญาสัญญาที่ทำเป็นโมฆะ

วัตถุประสงค์ของสัญญา คือ ความมุ่งหมายในการทำสัญญาหรือประโยชน์สุดท้ายที่ผู้แสดงเจตนาประสงค์จะให้มีขึ้น

วัตถุประสงค์เป็นการต้องห้ามขัดแย้งด้วยกฎหมาย คือ การแสดงเจตนาที่มีกฎหมายห้ามไว้มิให้กระทำ ถ้ากระทำนิติกรรมเป็นโมฆะ

วัตถุประสงค์ขัดต่อความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีงามของประชาชน คือ ข้อตกลงที่ผิดไปจากระเบียบวินัยที่สังคมกำหนด

4.สัญญาที่ทำนั้นต้องทำถูกต้องตามแบบที่กฎหมายกำหนด

แบบของสัญญา คือ วิธีการที่กฎหมายกำหนดไว้เป็นพิเศษเพื่อเป็นข้อบังคับให้ผู้ทำนิติกรรมต้องครบถ้วน มิฉะนั้นนิติกรรมจะตกเป็นโมฆะ แบบของนิติกรรมที่กฎหมายกำหนดไว้ ได้แก่

4.1 แบบที่ทำเป็นหนังสือ คือ ต้องมีลายลักษณ์อักษรลงลายมือชื่อที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายไว้

4.2 แบบที่ทำเป็นหนังสือต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ คือ ต้องไปทำบันทึกไว้ต่อหน้าเจ้าพนักงานจึงจะมีผล

4.3 แบบที่ทำเป็นหนังสือและจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ คือ นอกจากทำเป็นหนังสือแล้วต้องไปจดทะเบียนต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย

4.4 แบบที่ต้องจดทะเบียนต่อเจ้าที่ เช่น การจดทะเบียนรับบุตรบุญธรรม การจดทะเบียนสมรส เป็นต้น

4.5 แบบที่ต้องมีการส่งมอบทรัพย์สิน เช่น สัญญาฝากทรัพย์ สัญญากู้ยืมเงิน เป็นต้น

รูปแบบในการจัดทำสัญญา

การทำสัญญาถือว่าเป็นการทำนิติกรรมอย่างหนึ่งโดยหลักทั่วไปการตกลงด้วยวาจาสัญญาย่อมเกิดขึ้นแต่จะบังคับใช้ได้ตามกฎหมายหรือไม่เป็นอีกเรื่องหนึ่ง ดังนั้นการสัญญาเป็นลายลักษณ์อักษร

จึงมีความชัดเจน แน่นนอนและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ทำสัญญา รูปแบบของสัญญามีดังนี้

1. ชื่อสัญญา เพื่อแสดงให้เห็นเจตนาอันแท้จริงว่าผู้ทำสัญญาต้องการทำสัญญาประเภทใด
2. ชื่อคู่สัญญา เพื่อบอกให้ทราบถึงสิทธิ หน้าที่หรือความรับผิดชอบของคู่สัญญา

3. วัน เวลา สถานที่ในการทำสัญญา เพื่อให้รู้ถึงการบังคับใช้ตามสัญญา เรื่องของการนับอายุความ และเขตอำนาจศาลในการฟ้องร้องบังคับคดี
4. เนื้อความในสัญญา การทำสัญญานอกจากจะต้องอยู่ภายใต้หลักเกณฑ์ของกฎหมายในเรื่องนั้นๆแล้ว ข้อความในสัญญาควรจะประกอบไปด้วยข้อความที่ชัดเจน
5. ลายมือชื่อคู่สัญญา การลงลายมือชื่อคู่สัญญา เพื่อแสดงให้เห็นว่าคู่สัญญามีเจตนาที่จะผูกพันตามข้อตกลงนั้นจริง
6. พยาน การทำสัญญาควรมีพยานในการทำสัญญาเพื่อให้คู่สัญญาปฏิบัติตามสัญญา
7. อากรแสดมภ์ ประมวลรัษฎากร มาตรา 118 บัญญัติว่า “ ตราสารใดไม่ปิดอากรแสดมภ์สมบรูณ์จะใช้ ต้นฉบับ คู่สัญญา คู่ฉีกหรือสำเนาตราสารนั้น เป็นพยานหลักฐานในคดีแพ่งไม่ได้จนกว่าจะได้เสียอากรโดย ปิดแสดมภ์ครบจำนวนตามอัตราในบัญชีท้ายหมวดนี้และขีดฆ่าแล้ว แต่ทั้งนี้ไม่เป็นการเสื่อมสิทธิที่จะเรียกเงินเพิ่มอากรตามมาตรา 113 และมาตรา 114”
อากรแสดมภ์ เป็นภาษีอากรตามประมวลรัษฎากรประเภทหนึ่ง ซึ่งจัดเก็บจากการทำตราสารระหว่างกัน 28 ลักษณะตามที่กำหนดไว้ในบัญชีอัตราอากรแสดมภ์ ลักษณะของอากรแสดมภ์จะมีการจัดพิมพ์คล้ายกับแสดมภ์ไปรษณีย์ มีลวดลายรอยปรุของฟันแสดมภ์